

Den 13. november 2020

Til Sundheds- og Ældreministeriet

sum@sum.dk (med kopi til fre@sum.dk)

Høring vedr. forslag til Lov om epidemier m.v. (epidemiloven)

Danske Ældre Råd takker for muligheden for at afgive høringsvar vedr. forslag til Lov om epidemier m.v. (epidemiloven).

Vores høringsvar har fokus på to elementer i lovforslaget, som vi oplever er særligt indgribende over for ældre mennesker med behov for hjælp, pleje og behandling.

Restriktioner for eller forbud mod besøgendes adgang til plejehjem m.v. (lovforslagets § 24)

Restriktioner for eller forbud mod besøgendes adgang til plejehjem er efter Danske Ældre Råds vurdering en meget indgribende foranstaltning, fordi der er tale om borgerens eget hjem.

Det er derfor også vigtigt, at der med forslaget til ny epidemilov fastsættes nærmere regler om grundlæggende retssikkerhedsmæssige principper. Herunder at det gøres tydeligere, at restriktioner for eller forbud mod besøgendes adgang til plejehjem skal være så skånsomme og kortvarige som muligt, stå i rimeligt forhold til formålet med restriktionerne (nødvendigheds- og proportionalitetsprincip), og at den mindst indgribende foranstaltning skal anvendes, hvis denne er tilstrækkelig til at opnå formålet (mindstemiddelprincip).

Det er Danske Ældre Råds opfattelse, at vi for alt i verden skal forsøge at undgå en total nedlukning af plejehjemmene, som der reelt var tale om i forbindelse med håndteringen af covid-19-epidemien i foråret 2020. Der findes mange mindre indgribende foranstaltninger (fx begrænsninger i antal besøgende, besøg primært på udearealer, indretning af særlige besøgsrum m.v.), som bidrager til at beskytte sårbare beboere mod smitte.

Beboernes ret til at forlade plejehjemmet

Det fremgår af lovforslaget, at restriktioner for eller forbud mod adgang alene vil kunne omfatte besøgende og således ikke vil kunne omfatte personer, som bor på plejehjemmene.

Danske Ældre Råd mener, det i forlængelse heraf bør præciseres i lovforslaget, at beboere på plejehjem har ret til at forlade deres bolig og plejehjemmet for eksempelvis at gå på indkøb, gå ture eller besøge familie, og at beboere, hvis de har brug for hjælp til at komme ud, skal tilbydes hjælpen som normalt.

Undtagelser til forbud mod adgang

Det er ifølge lovforslaget en forudsætning, at der i forbindelse restriktioner for eller forbud mod adgang samtidig fastsættes undtagelser dertil. Det fremhæves i lovforslaget, at et forbud mod adgang til plejehjemmet eksempelvis ikke vil kunne omfatte nære pårørende, hvor der er tale om et uopsætteligt besøg til en kritisk syg person.

Danske Ældreråd finder det afgørende, at det ligeledes kommer til at fremgå af lovforslaget, at et forbud mod adgang til plejehjemmet ikke vil kunne omfatte nære pårørendes besøg hos en person med en sådan kognitiv funktionsnedsættelse (eksempelvis på grund af en demenssygdom), at personen mangler evnen til at forstå og acceptere formålet med forbuddet og dermed har et helt særligt behov for besøg.

Fravigelse af rettigheder (lovforslagets § 12 d)

Det følger af lovforslaget, at kommunalbestyrelsen fortsat vil have mulighed for at begrænse borgernes rettigheder på det kommunale sundheds- og plejeområde af hensyn til sundhedsvæsenets kapacitet. Kommunalbestyrelsen vil blandt andet midlertidigt kunne foretage hel eller delvis reduktion af ydelser, herunder f.eks. personlig hjælp og pleje.

Der redegøres i lovforslaget for, at der med den nye formulering af bestemmelsen sker en præcisering og indsnævring af muligheden for at foretage reduktion i ydelser.

En sådan indsnævring er ifølge Danske Ældreråd både vigtig og nødvendig.

I forbindelse med håndteringen af covid-19-epidemien i foråret 2020 var det Danske Ældreråds erfaring, at der på tværs af landets kommuner var stor variation i forhold til, på hvilke områder og i hvilket omfang borgernes rettigheder blev begrænset. Vi oplevede, at der ikke nødvendigvis var en sammenhæng mellem begrænsningen af rettigheder på den ene side og antal smittede borgere og medarbejdere i kommunen på den anden side.

Det er således positivt, at der med lovforslaget lægges op til, at det nu bliver en betingelse for at begrænse borgernes rettigheder, at det kommunale sundhedsvæsenes behandlings-, pleje- og personalekapacitet er under pres på grund af samfundskritisk sygdom, eller at dette er nært forestående.

Vi forventer, at det med ovenstående præcisering ikke længere (som tilfældet var i foråret) vil være muligt for kommuner med kun få smittede borgere, at begrænse borgernes adgang til ydelser som eksempelvis personlig pleje, praktisk hjælp, afløsning i hjemmet og genoptræning.

Inddragelse af ældrerådene

Det må forventes, at fremtidige epidemier i lighed med covid-19 vil få særligt vidtrækkende konsekvenser for ældre mennesker.

Danske Ældreråd anbefaler derfor, at det i bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at kommunalbestyrelsen skal inddrage det lokale ældreråd i beslutninger om begrænsninger af ældres rettigheder, herunder beslutninger om besøgsrestriktioner på plejehjem og beslutninger om at begrænse borgernes adgang til sundheds- og plejeydelser, eksempelvis personlig pleje og praktisk hjælp.

Med venlig hilsen

Mogens Rasmussen

Formand

Trine Toftgaard Lund

Sekretariatschef